فصلنامه پژوهشهای سیاسی جهان اسلام، سال هشتم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۹۷، صص ۱۳۳ - ۱۱۱

DOI: ۱۰.۲۱۸۵۹/priw-۰۸۰۴۰۵

جریان صهیونیستی غرب در مقابل فرهنگ تشیع[۱]

زهرا فهیمی[۲]
کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی دانشگاه شاهد
عباس کشاورز شکری[۳]
دانشیار گروه علوم سیاسی دانشگاه شاهد (نویسنده مسئول)

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۱۱ **تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۹/۱۵**

انجمن مطالعات جهان اسلام
Islamic World Studies Association
جمعیة دراسات العالم الاسلامی
فصلنامه علمی -پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

چکیده

غربی‌ها که بعد از فروپاشی شوروی خود را حاکمان بی رقیب در جهان می‌دانستند، ناگهان با وقوع انقلاب اسلامی ایران و قدرت‌یابی تشیع مواجه شدند و از همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی در ایران , با انواع روش های مختلف سعی نمودند تا از افزایش قدرت تشیع در ایران و سایر نقاط جهان جلوگیری نمایند. این پژوهش نیز با هدف بررسی علل ترس و نگرانی جریان صهیونیسم از تشیع و اهداف آن ها از دشمنی و تبلیغ بر ضد شیعیان انجام گرفته است. علل هراس و نگرانی صهیونیسم از تشیع چیست و با چه اهدافی به دشمنی بر ضد شیعیان می پردازد؟ این سؤال مطرح شده در این مقاله است که برای پاسخ به این سؤال در ابتدا به ریشه یابی جریان صهیونیسم و ارتباط آن ها با محافل مسیحی در غرب پرداخته شده و در ادامه علل هراس جریان صهیونیستی غرب از تشیع، به ویژه ایران مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت اهداف جریان صهیونیستی از دشمنی و تبلیغ بر ضد تشیع مورد تحلیل قرار گرفته است. روش مورد استفاده در این پژوهش، توصیفی – تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه ای و اینترنتی است. نتیجه حاصل از این پژوهش نشان می دهد که جریان های مسیحی و یهودی به دلیل داشتن اهداف مشترک از جمله زمینه سازی برای ظهور مسیح و لزوم تشکیل دولت صهیونیستی در فلسطین و مبارزه با مسلمانان، با وجود دشمنی دیرینه با یکدیگر، به اتحاد استراتژیک رسیده بودند؛ بعد از مواجهه با انقلاب اسلامی ایران, اتحاد خود را محکم تر نموده به دلیل تضاد فکری و سیاسی با شیعه, نگرانی از به خطر افتادن منافع و موجودیت خود در جهان و با هدف جلوگیری از قدرت یابی و نفوذ تشیع در منطقه و جهان و همچنین به منظور توجیه حضور خود در منطقه غرب آسیا و توجیه جنگ ها و اقداماتشان در این منطقه, از طریق اقداماتی مانند تبلیغ شیعه هراسی, حمایت از گروه های تکفیری و ایجاد جنگ های داخلی در کشورهای شیعه نشین, به دشمنی و مخالفت با تشیع به ویژه جمهوری اسلامی ایران می پردازند.

واژه‌های کلیدی: جریان صهیونیستی غرب؛ تشیع؛ شیعه هراسی؛ برخورد فرهنگ ها؛ جنگ نرم؛

۱. مقاله مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد می‌باشد.

2. fahimi87z@gmail.com
3. keshavarz@shahed.ac.ir

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

مقدمه

غربی‌ها به دلیل تاریخ طولانی برخورد اسلام و غرب و به ویژه خاطره غلبه مسلمانان بر بخش هایی از اروپا, همواره از مسلمانان در هراس بودند. در قرون اخیر با غفلت, ناآگاهی و ضعف اغلب مسلمانان؛ غربی ها فکر کردند که اسلام دیگر توانایی مقابله با آن ها را ندارد؛ اما به طور غیرمنتظره با انقلاب اسلامی ایران مواجه شدند که با استفاده از ایدئولوژی شیعه تغییرات عمده ای را در ایران و منطقه غرب آسیا به وجود آورده بود. به این ترتیب آنها با مطالعه و تحقیق درباره مذهب تشیع متوجه قدرت بی نظیر و تأثیر گذار شیعه در جهان شدند و تصمیم گرفتند از نفوذ وگسترش آن جلوگیری نمایند.

جریان صهیونیستی در غرب – که از اتحاد میان یهودیان صهیونیست و مسیحیان ایوانجلیست[1] تشکیل شده است – با مشاهده قدرت روزافزون شیعیان در ایران و تأثیرگذاری آن بر سایر مسلمانان جهان, به تکاپو افتاده و از آنجا که نظام فکری شیعه را در تضاد با نظام فکری خود می دانستند, با همه توان خود سعی نمودند تا از پیشرفت آن جلوگیری نمایند. به این ترتیب آن ها برای مقابله با شیعیان از روش های مختلف استفاده نمودند که در میان آن ها می توان به تحریک صدام برای حمله به ایران, تحریم های اقتصادی بر ضد ایران, هجوم گسترده فرهنگی, حمایت از گروهک های معاند در ایران و همچنین در سطح منطقه, از طریق ایجاد اختلاف میان شیعه و اهل سنت, گسترش شیعه ستیزی[2] و شیعه هراسی[3], کمک به ایجاد گروهک های تکفیری و حمایت از آن ها برای مقابله با شیعیان اشاره کرد. که نتیجه این اقدامات ایجاد جنگ های داخلی و کشتار مسلمانان در سرزمین های اسلامی, ایجاد ویرانی های گسترده و کشته و آواره شدن عده زیادی از انسان های بی گناه می باشد. به این ترتیب تحقیق و بررسی درباره تقابل فرهنگی صهیونیسم با تشیع و شناخت علل این تقابل و اهدافی که صهیونیسم جهانی از دشمنی و تبلیغ بر ضد شیعیان دارد, ضروری به نظر می رسد. علل هراس و نگرانی جریان صهیونیسم از تشیع چیست و با چه اهدافی به دشمنی و تبلیغ بر ضد تشیع می پردازند؟ این ها سؤال هایی است که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته و ریشه‌یابی می شود.

1. evangelist
2. Anti-shia
3. shia-phobia

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

مبانی نظری

در دهه های اخیر نظریه هایی از سوی اندیشمندان و شرق شناسان غربی مطرح شده که زمینه های برخورد فرهنگی میان غرب و اسلام را فراهم نموده است. از میان این نظرات می توان به نظریه «برخورد فرهنگ‌ها»[1] از برنارد لوییس[2] و نظریه «برخورد تمدن ها»[3] از ساموئل هانتینگتون[4] اشاره کرد. به اعتقاد هانتینگتون, بعد از پایان جنگ سرد, موضوع منازعات جهانی دیگر مانند گذشته درباره برخورد میان ملت ها ویا منازعات مرزی نخواهد بود؛ بلکه موضوع جنگ ها و منازعات, تقابل میان تمدن ها و فرهنگ های مختلف در جهان است که در این میان تمدن غرب در یک سو و تمدن های شرقی مانند اسلام و کنفوسیوس در جهت دیگر این منازعه قرار دارند. البته در میان تمدن های شرقی, دین اسلام است که داعیه جهانی شدن دارد و از این لحاظ رقیب قدرتمند غرب محسوب می شود. هانتینگتون معتقد است که اختلاف میان تمدن ها اساسی است و ویژگی ها و اختلافات فرهنگی تغییرناپذیرند و تجدید حیات مذهبی, می تواند وسیله ای برای پرکردن خلأ هویت در جهان باشد. رفتار غرب در برخورد با سایر ملل و تمدن ها موجب رشد خودآگاهی تمدنی در میان مردم جهان گردیده است و خصومت هزارو چهارصد ساله میان اسلام و غرب در حال افزایش است که می تواند باعث ایجاد بحران و حوادث خونین شود. بر اساس نظر هانتینگتون, درگیری های تمدنی در جهان نو می تواند آخرین مرحله تکامل درگیری در جهان باشد.(محمدی, ۱۳۸۷: ٤٦)

برنارد لوییس در نظریه برخورد فرهنگ ها به تقابل میان فرهنگ اسلام و غرب می پردازد درباره ویژگی جهانی بودن تمدن اسلامی می گوید: «برخلاف تمدن هایی که از نظر قومی به حوزه ی خاصی منحصر بود, اسلام چه از نظر معتقدات و چه از نظر بینش و جاه طلبی, دینی جهانی محسوب می شد.»(لوییس, ۱۳۸٤: ۱۲) و در جای دیگر می نویسد:

«تمدن اسلامی بر خلاف تمدن های مشابه دیگر, اولین تمدنی است که می توان نام جهانی بر آن گذاشت. زیرا در سه قاره ی دنیا, مردم, فرهنگ ها و نژادهای مختلف را دربرمی گیرد. اسلام از آن جهت که سالیان دراز در اسپانیا و جنوب ایتالیا از یک طرف, و در روسیه

1. The clash of culture
2. Bernard Lewis
3. The clash of civilization
4. Samuel Huntington

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

و بالکان از طرف دیگر, به شکوفایی رسیده بود, اروپایی محسوب می شد و بدیهی است که در عین حال آسیایی و آفریقایی هم بود.»(لوییس, ۱۳۸٤: ۱۳)

برخلاف دیدگاه های هانتینگتون و لوییس که پایان تاریخ را منازعه میان تمدن های غرب و شرق به ویژه اسلام می دانند, فرانسیس فوکویاما[1] پایان تاریخ را زمان سلطه لیبرال دموکراسی در سطح جهان می داند. او معتقد است پایان یافتن جنگ سرد, لیبرال دموکراسی و سرمایه داری لیبرال به عنوان تنها نظام قابل قبول قلمداد می شود که می تواند به طرح جهانی بشریت تبدیل شود. به نظر فوکویاما دوران مباحثات درمورد شیوه اداره حوامع پایان یافته و باید این موضوع با عنوان پایان تاریخ قلمداد شود و چون تحول در هر کدام از آنها همه نظام بین الملل را دگرگون می کند؛ نباید با دشمنان چنین نظامی با تساهل برخورد شود؛ اما نقطه مشترک نظرات آن ها نگرانی از وجود اسلام به عنوان طرف منازعه با غرب و یا مانعی بر سر راه تحقق اهداف لیبرال دموکراسی در غرب است.(شوشتری, ۱۳۸۷: ٦٦۰) در واقع جهانی شدن فرهنگ که فرهنگ غربی وآمریکایی در رأس آن قرار دارد, توانسته است با استفاده از قدرت رسانه ای و تبلیغاتی, خود را فرهنگ غالب در نقاط مختلف جهان جای دهد. جهان غرب با ترسیم یک نظام ایدئولوژیکی و فرهنگی مبتنی بر سه عنصر مکتب های سکولاریسم[2], لیبرالیسم[3] و اومانیسم[4] می خواهد ارزش های آمریکایی در جهان تولید کند. و اسلام به ویژه تشیع را مانع بزرگی برای تحقق اهداف خود می داند.(فتوره چی, ۱۳۸۷: ٦٦۰)

جوزف نای[5] به تأثیر قدرت و جنگ سخت و نرم و به کارگیری آنها با یکدیگر در جریان تقابل و درگیری میان فرهنگ ها توصیه می کند و در این مورد می گوید:«ما به استراتژی جدید برای به کارگیری درست قدرت نرم خود نیاز داریم. ما باید بیاموزیم که قدرت سخت و قدرت نرم خود را برای مقابله با چالش‌های جدید با هم بیامیزیم»(نای،۱۳۸۹: ۲۲۹). فازیو (۲۰۰۷) تهدید نرم را تلاش برنامه ریزی شده برای بهره گیری از ابزارها و روش های تبلیغی، رسانه ای، سیاسی و روان شناختی برای تأثیر نهادن بر حکومت ها،گروه ها و مردم کشورهای خارجی به منظور تغییر نگرش ها، ارزش ها و رفتارهای آنان می داند(مرادی، ۱۳۸۸: ٤٦).

1. Francis Fukuyama
2. secularism
3. liberalism
4. humanism
5. Joseph Nye

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

در تعریف دیگری چنین بیان شده است که، جنگ نرم در برابر جنگ سخت و در حقیقت شامل هرگونه اقدام روانی و تبلیغات رسانه ای است که جامعه هدف را نشانه می گیردو بدون درگیری نظامی و گشوده شدن آتش، رقیب را به انفعال یا شکست وا می دارد(رنجبران، ۱۳۸۸: ۲۹).

پیشینه تحقیق

کتاب «مسیح یهودی و فرجام جهان» به قلم رضا هلال, از انتشارات موعود عصر, درباره چگونگی شکل گیری جریان مسیحیت صهیونیستی و نقش آن ها در تعیین سیاست های جهان غرب, به ویژه آمریکا و مقابله آن ها با جهان اسلام از طریق حضور در خاورمیانه و دخالت گسترده در سیاست های جهان اسلام است. کتاب دیگر با عنوان«عملکرد صهیونیسم نسبت به جهان اسلام» تألیف علی جدید بناب و از انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) است که درباره چگونگی پیدایش صهیونیسم, دشمنی صهیونیسم با جهان اسلام و به ویژه ایران و پیامدهای عملکرد صهیونیسم بحث می کند. کتاب «استراتژی آمریکا در قبال جهان اسلام» اثر شانی هرمز, انتشارات مرکز تحقیقات استراتژیک که در سال ۱۳۸۷ نوشته شده, مورد دیگری است که به بررسی استراتژی نومحافظه کاران آمریکا و عملکرد آن ها در قبال جهان اسلام و به خصوص شیعیان می پردازد.

در میان مقالات منتشر شده, مقاله ای با عنوان «مسیحیت صهیونیستی و آینده جهان» نوشته آیت مظفری که در شماره ۱۲ نشریه حصون, سال ۱۳۸٦ به چاپ رسیده که به معرفی مبانی اعتقادی مسیحیان صهیونیست, دیدگاه آن ها درباره آینده جهان و ارتباط آن ها با صهیونیسم یهودی می پردازد. مورد دیگر مقاله منتشر شده در فصلنامه سیاست شماره ۳ پاییز ۱۳۹۰ با عنوان«ایالات متحده آمریکا در میدان مغناطیس صهیونیسم مسیحی» به قلم احمد دوست محمدی و محمد رجبی, به نقش دولت صهیونیستی به عنوان کارگزار در منطقه خاورمیانه – که از سوی محافظه کاران, یهودیان آمریکا و صهیونیست های مسیحی حمایت می شود– اشاره دارد و همچنین به بررسی کارکردهای صهیونیسم مسیحی در دو عرصه سیاست داخلی و خارجی آمریکا و بررسی فعالیت های آن ها می پردازد.

پژوهش های مطرح شده, درباره پیدایش مسیحیت صهیونیستی, افکار و اندیشه های

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

آن ها, ارتباط آن ها با یهودیان صهیونیست و تقابل فکری و فرهنگی آنان با جهان اسلام انجام شده؛ اما در مقاله حاضر, علاوه بر اشاره کوتاه به چگونگی پیدایش جریان صهیونیستی در غرب, به بررسی علل دشمنی و مقابله این جریان با جهان تشیع و اهداف آنان از دشمنی و تبلیغ بر ضد تشیع پرداخته شده است.

روش تحقیق

این تحقیق به شیوه تحلیل کیفی از نوع توصیفی- تبیینی انجام شده است. در ابتدا موضوع اتحاد مسیحیان و یهودیان صهیونیسم با یکدیگر و روش آشنایی غربی ها با مکتب تشیع با شیوه توصیفی و تاریخی بیان شده و سپس به توصیف و تحلیل وضعیت استراتژیک شیعیان در منطقه پرداخته شده و در نهایت علل هراس جریان صهیونیستی از تشیع و اهداف آنان از دشمنی و تبلیغ بر ضد شیعیان مورد تجزیه و تحلیل قرر گرفته است. برای گردآوری اطلاعات نیز از روش فیش برداری از منابع مکتوب شامل کتابها، مقاله ها و نشریات و همچنین جستجوی اینترنتی استفاده شده است.

اتحاد استراتژیک مسیحیت غربی با یهودیان صهیونیست

در قرن ۱۵ میلادی و همزمان با دوره رنسانس و انقلاب صنعتی[1] در اروپا، شخصی به نام مارتین لوتر با آغاز اعتراض به سلطه کلیسا، فرقه جدیدی را با عنوان پروتستان در دین مسیحیت ایجاد کرد که منشأ بسیاری از تحولات غرب در اعصار بعدی شد. در دوره های بعدی با ایجاد شاخه های جدید در مذهب پروتستان تغییرات عمده ای در شرایط سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و مذهبی اروپا پدید آمد.در دوران قرون وسطی کلیسای کاتولیک با توسل به آموزه های کتاب انجیل – البته انجیلی که به دست مسیحیان اولیه تحریف شده بود- اقدامات سخت گیرانه ای را بر مردم اروپا اعمال می کرد، از گسترش علم جلوگیری کرده و خفقان شدیدی را در اروپا به وجود آورده بود. در این میان افرادی با مطالعه کتاب عهد عتیق و آشنایی با تعالیم دنیاگرایانه یهودیت شروع به تفسیر مسیحیت کاتولیک بر اساس تعالیم تورات تحریف شده کردند. در این میان لوتر با آموختن زبان عبری و مطالعه عمیق در

1. Industrial revolution

فصلنامه علمی -پژوهشی پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

منابع عبرانی شیفته این تعالیم شده و تصمیم گرفت با استفاده از این تعالیم، عقایدی متضاد با تعالیم کلیسای کاتولیک را وارد مسیحیت نماید.

تأثیر پذیری مارتین لوتر و همفکران او از عهد عتیق(تورات)[1]، به طور طبیعی موجب بروز تغییرات در فهم دینی کلیسای کاتولیک گردید. در عهد عتیق یک نمونه هم از ایمان به آخرت وجود ندارد، باور به بهشت و جهنم وجود ندارد و هرچه هست در همین دنیاست. بر اساس این اعتقاد، بهشت در دنیا – و همواره با آمدن مسیح– برپا خواهد گردید(صاحب خلق، ۱۳۸۷: ۲۷). در تعالیم کاتولیک ها، یهودیان به دلیل به صلیب کشیدن حضرت عیسی(ع) مورد نفرت واقع شده اند؛ اما لوتر برطبق عهد عتیق یهودیان را قوم برگزیده خداوند دانست، به طوری که یهودیان او را مورد تقدیر قرار داده و از او حمایت نمودند.

در سال ۱۵۲۳ لوتر کتابی با عنوان «مسیح یهودی زاده شد»[2] را به رشته تحریر درآورد. او در این کتاب به توضیح درباره دیدگاه های تأیید کننده یهودیت پرداخت و ظلم و ستم و آزار و اذیت کلیسای کاتولیک نسبت به یهودیان را محکوم کرد، دلیل او این بود که مسیحیان و یهودیان از یک اصل نشأت می گیرند(صاحب خلق، ۱۳۸۷: ۲۱۰). مدتی بعد شاخه جدیدی از پروتستان[3] و کالوینیسم[4]، به نام پیوریتانیسم[5] در انگلستان ایجاد شد که ساختار آن کاملاً منطبق بر تورات بود. پیوریتان ها حمایت های خود را از یهودیان بیشتر نموده و در حالی که پادشاه انگلیس در قرن سیزدهم، یهودیان را به اتهام رباخواری و استثمار مردم، از انگلیس بیرون کرده بود، پیوریتان‌ها به یهودیان به عنوان قوم برگزیده خداوند، اجازه دادند که به انگلستان مهاجرت نموده و وارد ساختارهای فرهنگی، سیاسی و اقتصادی آن شوند.

در سال ۱۸۹۵، تئودور هرتزل[6] کتابی به نام «دولت یهود» نوشت و ایده تشکیل دولتی یهودی را در فلسطین پایه ریزی کرد. هرتزل در این کتاب کشور اسراییل را خط مقدم غرب در برابر مسلمانان نامید و نقشه تأسیس دولت یهودی را برای اروپا توجیه نمود. در سال ۱۸۹۷، یهودیان در شهر بازل سوییس، کنگره ای تشکیل دادند که در این کنگره هرتزل

1. Ancient times (Torah)
2. “Jesus was born Jewish”
3. Protestant
4. Calvinism
5. Puritanism
6. Theodore Herzel

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

اندیشه خود را تشریح نمود و کشور فلسطین را سرزمین موعود یهودیان خواند. یهودیان صهیونیست نیز نقشه تصرف آن را طراحی کردند و سرانجام به کمک انگلستان توانستند آن را عملی نمایند.

مکتبی افراطی که با عنوان «صهیونیسم مسیحی»[1] در قرن ۱۹ میلادی از دل پروتستانیزم سر برآورد، در آغاز، با عنوان نهضت مبلغان انجیل یا ایوانجلیسم شناخته می‌شد. در زمان حاضر، بیش از ۱۵۰۰ فرقه مختلف مسیحی در جهان گرایش به صهیونیسم مسیحی پیدا کرده و آن را تبلیغ می کنند. تعداد پیروان این مکتب در آمریکا حدود ۱۰۰ ملیون نفر تخمین زده می‌شود. انجیل جدید با عنوان انجیل پایان جهان، کمی بیش از یک قرن پیش، توسط شاپری اسکوفیلد[2] تحت تأثیر نظرات جان داربی[3] نوشته شد. این انجیل جدید، مبنایی برای تئوری‌پردازی صهیونیسم مسیحی در باب آخرالزمان قرار گرفت(شیرودی، ۱۳۸٦: ۷۹). به این ترتیب اتحاد استراتژیکی صهیونیست های مسیحی با یهودیان منجر به تشکیل «جریان صهیونیستی مسیحی- یهودی» شد که بعد از جنگ جهانی دوم نفوذ خود را در جهان گسترش داد که تشکیل رژیم صهیونیستی اسراییل یکی از نتایج چنین اتحادی بود.

آشنایی غرب و صهیونیسم با شیعیان و مطالعه درمورد آنان

در ابتدا اغلب منابع اطلاعاتی که غربی ها در دست داشتند، ویژگی های شیعه را به صورت وارونه برای آنها بیان می کرد. یکی از این منابع «دائره المعارف امریکانا»[4] است که قدیمی ترین دائره المعارف انگلیسی زبان جهان است. این دائره المعارف به وسیله یک آلمانی به نام فرانسیس لیبر[5] در سال ۱۸۲۹ پایه گذاری گردید. مقالاتی که در این دائره المعارف نوشته شده، ٦۵۰۰ مورد بودند که از این تعداد، ۹۳ مورد درباره تشیع و شیعیان است که ۲۲ مورد از آن بدون نام نویسنده است واطلاعاتی نادرست درباره شیعه ارائه می دهد؛ازجمله، ویلیام تیری، وقایع نگار معروف در جنگ های صلیبی، شیعه را فرقه ای می داند که که معتقد به پیامبری حضرت علی (ع) است و جبرییل را خائن می داند؛ چون پیام الهی را به حضرت

1. Christian zionism
2. Shapari Scofield
3. John Darby
4. Americana encyclopedia
5. Francis Libber

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

محمد(ص) رسانده است. وقایع نگار دیگر جنگ های صلیبی، ژاک دوویتری نیز نوشته است که امام علی(ع) و شیعیان او به پیامبر افترا بستند و شریعت او را مورد هجوم قرار دادند.(تقی زاده داوری، ۱۳۸۲: ۱۱)

گروهی از محققان غربی در دهه های اخیر توجه جدی به تحقیق درباره ساحت های اسلام شیعی داشته اند. پیشگامان این گروه عبارت‌اند از: رودلف اشترومان[1] (۱۸۷۷ ـ ۱۹۶۰)، لوئی ماسینیون[2] (۱۸۸۳ ـ ۱۹۶۲)، هانری کربن (۱۹۱۳ ـ ۱۹۷۸) که در میان آن ها کربن مطالعات وسیع تری درباره اندیشه شیعی داشته است. شخص دیگری با نام دونالدسون با نگارش کتاب «مذهب تشیع»، مطالعات بیشتری را در آمریکا در زمینه امامیه شناسی بنیان نهاد، که به شهادت دکتر نصر، این کتاب هنوز هم در مطالعات شیعه امامیه مستند و مرجع است. (احیا حسینی، ۱۳۸۹).

با وقوع انقلاب اسلامی در ایران، مراکز شرق شناسی در غرب بیشتر شد و در میان این مراکز، توجه ویژه‌ای به مطالعات شیعه شناسی شد. مراکز شیعه شناسی در غرب، به ویژه در دانشگاه های مهم آمریکا نیز مطالعات عمیقی را درباره تشیع انجام داده اند. آن ها در جریان مطالعات خود با ابعاد سیاسی و ایدئولوژی شیعه و مفاهیم انقلابی آن مانند شهادت، عاشورا، انتظار و اعتقاد به غاصبانه بودن حکومت غیر معصوم از نظر شیعیان آشنا شدند و متوجه تضادهای عمیق میان ایدئولوژی شیعه و غرب شدند. یکی از مفاهیم فرهنگی شیعه واقعه عاشورا و تأثیرات آن در مقاومت و پیروزی جوامع شیعه است که غربی ها نیز به تاثیر عمیق چنین فرهنگی در پیروزی انقلاب اسلامی اعتراف می کنند که در این زمینه یکی از نویسندگان غربی می گوید: «حرکت دسته جمعی عاشورا به طور ویژه یک الگو برای بیان عمومی اتحاد جمعی و احساس اخلاقی ساخت، که در انقلاب قابل توجه بود و درک مشترک در میان همه انواع باورهای شیعه درباره امامان را تقویت کرد (Axworthy, 2016: 24).

سیاسی بودن شیعیان در شرایطی که اکثر آنان درمناطق حساس ژئوپلیتیکی[3] ساکن هستند و می توانند در سیاست های منطقه و جهان تأثیر گذار باشند، هراس غرب را برانگیخته است. به ویژه این که غربی ها با اطلاع از برنامه نظام مند شیعه برای اداره جهان در آینده، تمدن خود

1. Rudolph Strouman
2. Louis Massignon
3. Geopolitical

فصلنامه علمی -پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

را در خطر انقراض می بینند، با تمام توان خود به مقابله با تشیع می پردازند. در این رابطه جرجیس فوازی در دوره ریاست جمهوری کلینتون اعلان جنگ را برای مقابله با اسلام سیاسی در ایران و جهان مطرح نموده و می گوید: «اسلام انقلابی که ایران اعمال می کند شدیداً ضد غربی و به وضوح دشمن منافع آمریکا تلقی می شود، و به نظر می رسد که دولت کلینتون موظف است علیه این قرائت از اسلام سیاسی اعلان جنگ کند»(جرجیس، ۱۳۸۲: ۲۳۷).

وضعیت استراتژیکی شیعیان در منطقه غرب آسیا

منطقه غرب آسیا به ویژه مناطق اطراف خلیج فارس از دیرباز مورد توجه قدرت های بزرگ جهان بوده است. در گذشته از طرفی موضوع اکتشاف نفت و نیاز جوامع اروپایی و آمریکا به این ماده گران قیمت و از طرف دیگر، وجود تنگه های مهم و استراتژیک[1] که پلی برای ارتباط شرق به غرب محسوب می شد، توجه قدرت های جهانی را به این منطقه جلب نمود؛ اما با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و مطرح شدن قدرت تشیع، بر اهمیت این منطقه افزوده شد. به طوری که قدرت های غربی با پی بردن به اهمیت وجود شیعیان، قرار گرفتن آن ها در مناطق حساس و استراتژیک و قدرت گرفتن آن ها در این منطقه، به تکاپو افتاده و با انواع ترفندهای سیاسی و نظامی، سعی در مقابله با قدرت یابی تشیع نمودند.

اندیشمندان غربی نیز با تحقیق و نظریه پردازی درباره اهمیت تشیع بر ترس و هراس سیاستمداران غربی افزودند. در این میان یکی از متفکران غربی با نام فرانسوا توال[2] با تحقیقی درباره شیعیان و موقعیت های ژئوپلیتیکی آنان، به اهمیت این موضوع پی برده و این گونه اظهار نظر می کند که:

«هفتاد درصد جمعیت خلیج فارس شیعه هستند. سه چهارم از ذخایر نفتی جهان با بهترین کیفیت در این خلیج قرار دارد. اگر دایره ای که به دور کمربند شیعیان خلیج[فارس] کشیده شده، وسیع تر دیده شود، خواهیم دید که اکثریت جمعیت های شیعی در کانون و مراکز حساس ژئوپلیتیکی واقع شده اند، که جهان را با چالش روبه رو کرده است»(توال، ۱۳۷۹: ۱۳۷).

محققان و نویسندگان دیگری از غرب، درباره وضعیت ژئوپلیتیکی شیعه اظهارنظر نموده اند که از جمله آنان شخصی به نام گانسون است که به موقعیت سوق الجیشی ایران در غرب

1. Strategic
2. Francois Thual

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

آسیا اشاره نموده و علل برخورداری از چنین موقعیتی را وجود این عوامل می داند: ۱. زخایر نفتی عظیم؛ ۲. موقعیت استراتژیکی در حنوب روسیه؛ ۳. یک کشور اسلامی اصیل در حالت تهدید برای اسراییل؛ ٤. نقش رهبری اش در میان کشورهای اسلامی دیگر که ممکن است روزی جهان غرب را با قطع جریان نفت تهدید کند؛ و در نهایت؛ به دلیل روش ناشناخته برای پیشرفت زیادش(Ganson, 2001). نظریه پرداز دیگر غربی, با نام مارشال به موقعیت شیعیان در اقتصاد عربستان سعودی اشاره می کند و در این باره می گوید: «در عربستان سعودی اغلب شیعیان در استان شرقی حسا که غنی از نفت است زندگی می کنند. آن ها ٤٠ تا ٦٠ درصد نیروی کار در صنعت نفت را تشکیل می دهند»(Marshall, 2003).

بیش از ۹۰ درصد جمعیت ایران شیعه هستند. در عراق نیز بیش از ۷۰ درصد جمعیت را شیعیان تشکیل می دهند که در جنوب این کشور و مناطق نفت خیز زندگی می کنند. در سایر نقاط جهان نیر جمعیت قابل ملاحظه ای از شیعیان وجود دارند. مرکز تحقیقاتی پیو, برآورد آماری از جمعیت شیعه در سال ۲۰۱۰ و پیش بینی میزان افزایش آن در سال ۲۰۳۰ مربوط به چهار کشور را که دارای بیشترین میزان جمعیت شیعه هستند, منتشر نموده که در جدول شماره ۱ ارائه می شود.

جدول شماره ۱: میزان رشد جمعیت مسلمانان شیعه در چهار کشور دارای بیشترین جمعیت شیعه

کشور	برآورد جمعیت شیعه در سال ۲۰۱۰	پیش بینی جمعیت شیعه در سال ۲۰۳۰	نرخ رشد سالانه
عراق	۲۰,۹۹۸,۰۰۰	۳۲,٦۳٦,۰۰۰	۲,۲%
بحرین	٤٥۹,۰۰۰	٦۱۷,۰۰۰	۱,٥
ایران	٦۹,۲۰۸,۰۰۰	۸۲,۹۰٤,۳۳۰	۰,۹
آذربایجان	٦,۱٥٦,۰۰۰	۷,۱۱۳,۰۰۰	۰,۷

Source: Pew research center's forum on religion & public life, The future of the global Muslim population. January2011

علل تضاد و دشمنی جریان صهیونیستی غرب با تشیع:

۱. تضاد با شیعه در نظام هستی شناسی و معرفت شناسی

در نظام فکری شیعه، خداوند مبنا و محور عالم هستی است و انسان ها نیز با درجات

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

مختلف در مسیر تکامل قرار گرفته و حتی ممکن است با رعایت کامل حدود الهی به درجه خلیفه اللهی برسند؛ ولی با وجود چنین تکامل و درجه ای امکان تصاحب جایگاه خداوند را ندارند. اما در نظام معرفت شناسی غرب، که بر اساس اومانیسم پایه ریزی شده است، اعتقادی به مسئولیت انسان در برابر خداوند و مجازات الهی در جهان آخرت وجود ندارد و انسان پایه و محور همه امورات جهان است و حتی تدوین اخلاق در جامعه بدون توجه به تعالیم الهی و با عقل محدود انسانی صورت می گیرد. این تضاد فکری همواره عامل مهمی در ضدیت غرب با شیعه بوده است؛ اما تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، این عامل خطری برای غرب ایجاد نمی کرد، ولی با پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظامی با ایدئولوژی شیعه، غربی ها احساس خطر کردند، تفکر شیعه در جهان انتشار یافت و به چالش بزرگی برای غرب تبدیل شد. به دنبال آن جنبش هایی با تکیه بر تفکر شیعه در جهان شکل گرفتند و اعتقادات و مبانی فکری غرب را زیر سؤال بردند.

شیعیان دارای مفاهیم عمیق فرهنگی هستند که در همه زمان ها به هدایت جمعیت های شیعه پرداخته و یکی از عوامل مهم در پیروزی انقلاب اسلامی ایران محسوب می شود که در این زمینه سلیمان دمیرسی به نقش تعیین کننده مفاهیم شیعه در پیروزی انقلاب اسلامی ایران اشاره می کند و در این باره می گوید:

«اسلام شیعه یک نقش قاطع در این رویداد تاریخی ایفا کرد. با استفاده از روزهای عزاداری مربوط به عاشورا، اسطوره امام حسین(کربلا) و مراسم های مربوط به این باورهای بنیادی شیعه، آیت الله خمینی قادر بود با فراهم ساختن یک کانال ارتباطی مؤثر بین معترضان و رهبران انقلاب ایران، اعتراضات مردم ایران را به بحران های انقلابی انتقال دهد. در همان زمان [امام]خمینی قادر بود یک مکانیسم برای بسیج سیاسی توده ها بر علیه رژیم شاه فراهم کند.»(Demirci,2013: 47)

جمهوری اسلامی ایران توانست در دهه اول انقلاب توطئه های دشمنان را خنثی نماید و به تثبیت نظام بپردازد. تحریم های بین‌المللی نتیجه ای معکوس داد و به افزایش توانمندی ایران در زمینه های مختلف منجر شد. در ابتدای دهه چهارم انقلاب اسلامی، غربی‌ها با تحولات و پیشرفت های فراوان ایران مواجه شدند. در لبنان نیز شیعیان به پیروزی های چشم گیری دست یافتند. این تحولات نگرانی غرب را تشدید کرد؛ زیرا آنها از سویی نگران گسترش تفکر

فصلنامه علمی -پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

خدامحوری در سطح جهان هستند، که می تواند اندیشه های اومانیستی آنها را زیر سؤال ببرد و از طرف دیگر نگران هستند که حاکمیت خود را در سطح جهان از دست بدهند و این حاکمیت در اختیار شیعیان قرار بگیرد.(کشاورز شکری و غفاری هشجین، ۱۳۹۲: ۱٤٥).

۲. اندیشه نظام واحد جهانی شیعه در مقابل جهانی شدن غرب

اسلام به نص صریح آیات قرآن و روایات پیامبر اسلام و اهل بیت (ع) یک دین عام و جهانی است. اسلام «الناس»را خطاب قرار داده است و تنها به عرب یا عجم نمی اندیشد. اسلام تنها به مسلمانان توجه ندارد بلکه «العالمین» مورد توجه اسلام است (مظفری، ۱۳۸٦: ۲۱۷). در میان ادیان ابراهیمی، دین اسلام بنا به ماهیت جامع و فراگیر و با عنایت به ویژگی های بشری و انسانی که دارد و عمدتاً انسان را صرف نظر از تعلقات خونی، زبانی و سرزمینی مورد خطاب قرار می دهد از توانمندی برتری برای جهانی شدن برخوردار می باشد(سجادی، ۱۳۸۳: ۱۱۱). دین اسلام فقط ادعای جهانی بودن ندارد بلکه قواعد و قوانین اساسی تحقق آن را نیز همچون مهدویت، از پیش طراحی کرده است(مظفری، ۱۳۸٦: ۲۱۷).

امروزه دو نوع تفکر درباره جهانی شدن در سطح جهان مطرح است. یکی بر اساس اندیشه دینی و الهی است که شیعیان مروج آن هستند و دیگری بر اساس اومانیسم و انسان مداری است که غربی ها مروج آن هستند. شیعه معتقد است که جهان به سوی معنویت و خدامحوری پیش می رود و سرانجام همه جهان تحت حاکمیت واحد الهی در خواهد آمد؛ اما جهانی شدن از نوع غربی معتقد است که سرانجام لیبرال دموکراسی در سراسر جهان حکم‌فرما شده و همه جهان به شکل دهکده‌ی واحدی در خواهد آمد که رهبری آن نیز بر عهده غرب خواهد بود(کشاورز و غفاری، ۱۳۹۲: ۱٤٥).

غربی ها با مشاهده پیروزی انقلاب اسلامی و پیشرفت های روزافزون آن و با آگاهی از اعتقادات شیعیان درباره جهانی شدن، دچار نگرانی و هراس شدند و سعی نمودن تا افکار جهانیان را به مقابله با اندیشه تشیع بسیج نمایند و برای این کار از انواع ترفندها و تهمت ها استفاده نمودند. هانتینگتون نظریه پردازجنگ تمدن ها ازجمله نظریه پردازان غربی است که ازدرگیری های تمدنی در آینده سخن می گوید و دین اسلام را به عنوان تهدیدی برای غرب معرفی می کند. او در این رابطه می گوید:

«خطوط گسل میان تمدن ها جایگزین مرزبندی های سیاسی و ایدئولوژیکی جنگ سرد،

انجمن مطالعات جهان اسلام
Islamic World Studies Association
جمعیة دراسات العالم الاسلامی
فصلنامه علمی -پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

به عنوان نقاط اشتعال بحران ها و خونریزی ها هستند. جنگ سرد هنگامی شروع شد که پرده آهنین، اروپا را تقسیم بندی سیاسی و ایدئولوژیک نمود. با پایان پرده آهنین، جنگ سرد پایان یافت. همان طور که تقسیم ایدئولوژیک اروپا ناپدید شد، تقسیم فرهنگی اروپا بین مسیحیت غربی از طرفی و مسیحیت ارتدوکس و اسلام از طرف دیگر دوباره ظاهر شد.» (Hunting-ton, 1993:29)

اهداف جریان صهیونیستی غرب از دشمنی و تبلیغ بر ضد تشیع:

۱. مقابله با قدرت یابی تشیع و جلوگیری از نفوذ آنان در جهان

شیعیان همواره خطری جدی برای غرب و افکار آن محسوب می شوند؛ به همین دلیل غرب همواره تلاش نموده تا از گسترش افکار شیعیان در جهان جلوگیری نماید. قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران نیز غرب با تمام توان خود از رژیم شاه حمایت می کرد، تا زمینه برای به قدرت رسیدن شیعیان در ایران فراهم نشود. شفیعی سروستانی در کتاب «راز دشمنی غرب با اسلام و مسلمانان» به خاطرات مستر همفر اشاره می کند و از قول وی می نویسد:

«ذهن ما از ناحیه کشورهای اسلامی پیوسته نگران بود. اگرچه با امضاء معاهداتی با پادشاه ایران و امپراتوری عثمانی قید و بندهای زیادی را به پاهای آنها بسته بودیم، اما؛ بزرگ ترین نگرانی ما چند موضوع بود:

ا ول- قدرت اسلام در نفوس پیروانش؛

جالب است که در همین بخش می نویسد: مسلمانان ایرانی (شیعیان) خطرناک ترند.

دوم- اسلام روزگاری دین زندگی و سیطره و سروری بوده و بسیار مشکل به نظر می رسد که بتوان کسانی را که روزگاری آقا بودند به بردگی کشید.

سوم- از ناحیه علمای اسلامی نیز بسیار احساس نگرانی داشتیم. علمای «الازهر» و علمای «عراق» و علمای «ایران» محکم ترین سد در برابر اهداف و آمال ما بودند. آنها به اندازه یک سر مو از اصول خود پایین نمی‌آمدند و مردم هم تابع آنها بودند.»(شفیعی سروستانی۱۳۸٦: ۱۲۰).

همانطور که در قسمت های قبلی ذکر شد، شیعیان دارای امتیازات مهمی اعم از امتیازات

فصلنامه علمی -پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

فکری، اعتقادی، سیاسی هستند که در صورت فراهم شدن شرایط می توانند به عاملی تأثیر گذار در سطح جهان تبدیل شوند و با ارائه اندیشه های ناب اسلامی –که همه بشریت به طور فطری به دنبال آن هستند– جهانیان را با خود همراه کنند و تحولات عظیمی را در سطح جهان به وجود آورند. نگرانی غرب نیز از فراهم شدن شرایط برای حضور قدرتمند شیعه در جهان است، زیرا در این صورت مبانی فکری غرب– که سال ها افکار عمومی جهانیان را با خود همراه داشته– دچار خدشه و آسیب شده و تسلط خود را بر جهان از دست خواهد داد. در نتیجه غرب با توسل به شیوه های مختلف از نفوذ افکار سیاسی شیعه در جهان جلوگیری می کند و برای رسیدن به این هدف از روش های مختلفی استفاده می کند. تبلیغات بر ضد شیعه، ارائه اطلاعات غلط درباره عقاید شیعه به افکار عمومی جهان، اتهام تروریسم به شیعیان، حمایت از مخالفان شیعه در سطح منطقه، از اقداماتی است که به منظور انزوای شیعیان در جهان صورت می گیرد.

ظرفیت قدرت یابی و تمدن سازی شیعه در ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به حدی افزایش یافت که حتی خود اندیشمندان غربی نیز به این موضوع اعتراف می کنند به طوری که یکی از اندیشمندان غربی با نام جنی لوی در کتاب خود با عنوان «اسلام و شیعه» به این موضوع اعتراف می کند و می گوید: «به دنبال انقلاب۱۹۷۹،جمهوری اسلامی ایران موقعیت جدید قدرت و نفوذ شیعه در داخل جهان اسلام را به نمایش گذاشت که برخی مفسران آن را, با اهمیت ترین قدرت شیعه در جهان اسلام امروز توصیف کرده اند» .(Levy,2010:6)

تجربه موفق شیعه و ظرفیت بالای آن در دولت سازی موجی از بیداری اسلامی را در منطقه سبب گردید که منافع اقتصادی و تفکر استکباری را به چالش کشید و احتمال احیای مجدد تمدن اسلامی را افزایش داد. به همین دلیل از منظر دولت مردان غربی، گسترش استراتژی شیعه هراسی به عنوان جنگ سرد پیش دستانه، تا حدی احیای مجدد تمدن اسلامی را می تواند به تأخیر بیاندازد.(مقیمی و ستوده، ۱۳۹۲: ۲٦٦) علاوه بر این با به راه انداختن جنگ های نیابتی در عراق, سوریه, لبنان, افغانستان و یمن, به دنبال تضعیف ایران به عنوان مرکز اصلی تشیع هستند که در این رابطه, هدف کوتاه مدت آن ها, تضعیف ژئوپلیتیک ایران و هدف بلند مدت آن ها, اجرای طرح خاورمیانه بزرگ و تغییر مرزهای به جا مانده از

انجمن مطالعات جهان اسلام
Islamic World Studies Association
جمعية دراسات العالم الاسلامي
فصلنامه علمی –پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

موافقت نامه سایس پیکواست.(قیاسوندی و ترکاشوند, ۱۳۹٦: ۱۹۹) همچنین, صهیونیست ها با معرفی ایران به عنوان محور شرارت و تهدید علیه صلح و امنیت منطقه، در صدد ایجاد مانع در مقابل قدرت‌گیری ایران و نفوذ آن در منطقه غرب آسیا برآمدند که در این مورد هم با ناکامی مواجه شدند؛ چون در نتیجه بحران سوریه جنگ سرد جدیدی در عرصه بین المللی آغاز شد که بار دیگر دو قطب متضاد قدرت را در برابر هم قرار داد و کشورهای صاحب قدرت و نفوذ را به دو قطب شرق و غرب تقسیم کرد.(قاسمیان و دیگران ۱۳۹۷: ۱٦۹) در این میان ایران به عنوان یکی از قطب های قدرت در کنار روسیه و چین در تقابل با قدرت های غربی به رهبری آمریکا مطرح شد.

۲. توجیهی برای حضور خود در منطقه خلیج فارس

منطقه خلیج فارس مهم ترین بخش استراتژیکی جهان است. یعنی نقطه استراتژیکی که آسیا، آفریقا و اروپا را به یکدیگر وصل می کند. خلیج فارس این موقعیت استراتژیکی را در اثر ثروت های سرشار نفت که تأثیر عمیقی بر اقتصاد جهان دارد، به دست آورده است. این منطقه بیش از ٦۰ درصد ذخایر نفتی و ۳۰ درصد از منابع گازی جهان را دربردارد. آمریکا در حدود ۳۰ درصد، اروپای غربی ٦۰ درصد و ژاپن ۷٦ درصد نفت وارداتی خود را از خلیج فارس تأمین می کنند(غضنفری، ۱۳۸۱: ٦٦). به همین دلیل این منطقه از دیرباز مورد توجه استعمارگران بود و آنها با هدف بهره برداری از منابع اقتصادی از جمله نفت وارد این منطقه می‌شدند. در ابتدا انگلیس و سپس آمریکا بر این منطقه تسلط یافته و منابع آن را به غارت بردند. امروزه نیز منابع نفتی از عوامل مهم حضور غرب به ویژه آمریکا در منطقه خلیج فارس است. مایکل کلر، منطقه خلیج فارس را برای آینده اقتصاد جهانی و رقابت قدرت های بزرگ مهم تلقی می کند و می گوید: «منطقه خلیج فارس اگرچه هم اکنون اهمیت حیاتی دارد، اما اهمیت استراتژیک آن در ۲۰ سال آینده به طور تصاعدی بالا خواهد رفت. خلیج فارس تا سال ۲۰۲۰ بین ٤۵ تا ٦۷ درصد نفت خام جهان را تأمین خواهد کرد. هر کشوری که بر این منابع کنترل داشته باشد، هرم قدرت جهانی را در چند دهه آینده کنترل خواهد نمود»(غضنفری، ۱۳۸۱: ۱۰۷).

یکی از شیوه های دولت های غربی به منظور استفاده رایگان از منابع منطقه خلیج فارس راه اندازی جنگ روانی در منطقه است. غربی ها برای اینکه حضور خود را در این منطقه

فصلنامه علمی -پژوهشی پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

توجیه نمایند، نیاز دارند آن را نا امن کنند و اختلافات میان مسلمانان منطقه را شدت بخشند و از آنجا که ایران مهمترین مانع بر سر راه توسعه طلبی های غرب در منطقه است، بحث ایران هراسی و شیعه هراسی را راه انداخته اند، تا از طرفی شیعیان را در منطقه منزوی نمایند و از طرف دیگر با بزرگ کردن خطر شیعیان در منطقه و متهم نمودن آنها به تروریست، سران منطقه را ترسانده و توجیهی برای حضور خود در منطقه داشته باشند. سران مرتجع منطقه نیز به دلیل اینکه در میان ملت های خود جایگاه مردمی ندارند و همچنین نگران تأثیر پذیری مردم از انقلاب ایران هستند، دست به دامان غربی ها شده و برای سرکوب شورش های مردمی از آمریکا و متحدانش کمک می گیرند. در این میان علمای وهابی نقشی کلیدی در گسترش شیعه ستیزی دارند و علاوه بر این سران ریاض تلاش می کنند تا از ظرفیت های اتحادیه عرب و شورای همکاری خلیج فارس بر ضد ایران بهره برداری کنند.(اختاری امیری, ۱۳۹۶: ص۱۷۷)

۳. توجیهی برای جنگ های پیشگیرانه بر علیه شیعه

غربی ها و صهیونیست ها با اسلام دشمنی دیرینه دارند و یکی از دلایل اتحاد استراتژیک یهودیان با مسیحیان و تشکیل صهیونیسم، وجود دشمنی مشترک به نام اسلام است. البته صهیونیست ها تا قبل از وقوع انقلاب اسلامی، با ایدئولوژی شیعه و با شیعیان آشنایی زیادی نداشتند و فقط اطلاعاتی پراکنده و غالباً نادرست در دست آنها بود. دشمنی آنها به طور کلی با اسلام بود که یکی از دلایل آن در میان غربی‌ها، گسترش قلمرو اسلام به مناطق جنوبی اروپا در قرون وسطی بود و در میان یهودیان نیز خاطره جنگ های صدر اسلام با یهودیان، یکی از دلایل ضدیت و هراس آنها از اسلام بود؛ اما وقوع انقلاب اسلامی در ایران این شرایط را تغییر داد به طوری که صهیونیست ها متوجه شدند که خطر اصلی برای منافع آنها از سوی شیعیان است و سران عرب منطقه که فقط با نام اسلام حکومت می‌کنند، هیچ گونه خطری برای صهیونیسم ندارند، به ویژه اینکه اعراب در جنگ شش روزه با صهیونیسم نیز شکست خورده بودند.

یکی از اندیشه های شیعه که باعث تقابل صهیونیسم با آن گردیده، اندیشه مهدویت و رسالت جهانی شیعه است. راز اصلی دشمنی و ستیزه جویی غرب در همین موضوع است که آنها می دانند جهان دارد مستعد حادثه بزرگی می شود و آن حادثه بزرگ به ظهور منجی

انجمن مطالعات جهان اسلام
Islamic World Studies Association
جمعیة دراسات العالم الاسلامی
فصلنامه علمی -پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

از شرق اسلامی و سقوط غرب می انجامد و برای آن که بتوانند جلو آن را بگیرند، اقداماتی بازدارنده را در پیش گرفته اند، که در پشت این اقدامات، مردان سیاسی و نظامی غربی نشسته اند(شفیعی سروستانی، ۱۳۸۵: ۹۶). انقلاب اسلامی ایران و صدور این انقلاب به جهان، زمینه ظهور ولی عصر (عج) و تحقق جهانی شدن حقیقی را فراهم می نماید. این واقعیت را پیامبر گرامی اسلام(ص) پیش بینی نموده و فرمود: «یخرج الناس من المشرق فیوطئون المهدی سلطانه» مردی قیام می کند و شرایط را برای انقلاب مهدی(عج) فراهم و مهیا می‌نماید(ادیب، ۱۳۸۸: ۲۹۱).

غربی ها که معتقد به جهانی شدن "لیبرال دموکراسی[1]" هستند، از ادعای جهان شمولی شیعه واهمه دارند؛ به همین دلیل سیاست‌مداران مستکبر به اتکای آرای نظریه پردازانی مانند هانتینگتون که از جنگ تمدن ها و خطر مسلمانان سخن گفته بود، دست به اقدامات بازدارنده زدند و با راه اندازی حادثه ۱۱ سپتامبر زمینه را برای هجوم به مناطق شیعه نشین آغاز نمودند، تا به زعم خود از وقوع حوادث مربوط به آخرالزمان و ظهورحضرت مهدی(عج) جلوگیری کنند؛ اما برای هجوم به مناطق شیعه‌نشین نیاز به توجیی برای جنگ با شیعیان و همراهی سایر مخالفان شیعه داشتند؛ به همین دلیل آنها با گسترش تبلیغات شیعه هراسی, از سویی به دنبال ایجاد تفرقه میان مسلمانان هستند و از سوی دیگر با بزرگ کردن خطر شیعه، زمینه های مخالفت با سیاست های غرب در جوامع اسلامی را از بین می برند و توجیهی برای جنگ های پیش‌گیرانه خود علیه شیعیان فراهم می کنند. در این زمینه اسپکتر در سال ۲۰۰۹ در کتاب «ایوانجلیست ها و اسراییل»[2] درباره اعتقادات صهیونیست های مسیحی یا همان ایوانجلیست ها درباره اسلام می نویسد:«رهبران ایوانجلیست از بی اعتمادی از اسلام سخن می گویند و تعدادی از "صهیونیست های مسیحی»[3] هشدار می دهند که مسلمانان در حال هدایت یک جنگ مذهبی بر علیه غرب و خدا هستند. بعد از جریان ۱۱ سپتامبر نیز جری فالول[4] [یکی از مبلغان ایوانجلیست] پیامبر اسلام [حضرت] محمد[صلوات الله علیه] را به عنوان تروریست، محکوم می کند.(Spector, 2009:47) پشتیبانی و حمایت از ایجاد داعش

1. Liberal democracy
2. Evangelism and Israel
3. Christian Zionists
4. Jerry falwel

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

بخش دیگری از اقدامات صهیونیسم جهانی برای مقابله با شیعیان است که تهدیدهای بسیاری را برای ایران و سایر شیعیان در حوزه های گفتمانی, ایدئولوژیک و امنیتی به وجود آورده است. ظهور داعش, روابط کشورهای منطقه و معادلات آن را دستخوش تحولاتی نموده است. این تحولات در جهت واگرایی در جهان اسلام است و در راستای منافع صهیونیسم جهانی و آمریکا است.(رضایی و موسوی جشنی, ۱۳۹۶: ص۱۶۸)

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

جمع‌بندی:

جریان صهیونیسم تنها مربوط به یهودیان نمی شود، بلکه زمینه ساز اصلی این جریان غربی ها بودند. زمینه های شکل گیری صهیونیسم بعد از دوره رنسانس در اروپا و همزمان با پیدایش مذهب پروتستان و در محافل فراماسونری شکل گرفت. با نفوذ یهودیان در محافل فراماسونری[1] مسیحیان، به تدریج افکار مسیحیان نسبت به یهودیان تغییر نمود و جریانی با عنوان مسیحیان صهیونیست شکل گرفت که با یهودیان صهیونیست همراه شده و زمینه های شکل گیری رژیم صهیونیستی در فلسطین را طرح ریزی کردند. مسیحیان صهیونیست که باور به بازگشت دوباره مسیح دارند و یهودیان نیز که منتظر ظهور مسیح هستند، در این عقیده مشترک هستند که باید قبل از ظهور مسیح, رژیم صهیونیستی ایجاد شود. از سوی دیگر آن ها معتقد به آرماگدون یا جنگ آخرالزمان هستند که به عقیده آنان میان دو گروه خیر, یعنی صهیونیست ها و گروه شر، یعنی مسلمانان صورت می گیرد و آن ها باید گروه شر را شکست داده و زمینه های ظهور مسیح را فراهم کنند. این عوامل باعث اتحاد استراتژیک میان یهودیان و مسیحیان شد و این اتحاد با عنوان «صهیونیسم مسیحی- یهودی»[2] معروف گشت.

عوامل مختلفی از جمله موقعیت ژئوپلیتیک شیعه، ویژگی های فرهنگی شیعه، نظریه خدامحوری شیعه در برابر اومانیسم غرب، اندیشه نظام واحد جهانی و برخورد تمدن ها, ویژگی منحصر به فردی را برای شیعه فراهم نموده است که با اهداف و نظریه های فرهنگی و سیاسی صهیونیسم مغایرت دارد و باعث ستیز و دشمنی جریان صهیونیسم با تشیع شده است. البته این عوامل به طور بالاقوه, تهدیدی برای صهیونیسم محسوب نمی شد تا این که پیروزی انقلاب اسلامی ایران, این عوامل را به فعلیت درآورده و باعث هراس و نگرانی جریان صهیونیستی در غرب شد. همچنین, انقلاب اسلامی ایران, با پیشرفت های سریع خود, جهانیان را متوجه خود نموده و با حمایت از جنبش های عدالت خواه در جهان، صهیونیسم را با چالشی جدی مواجه نموده است.

در نتیجه دشمنی اصلی صهیونیسم جهانی با حکومت شیعه ایران و سایر جنبش های شیعه در جهان است. اهداف اصلی غربی ها از شیعه هراسی و تبلیغ بر ضد تشیع, منزوی نمودن شیعیان و جلوگیری از قدرت یابی روزافزون آنان و توجیهی برای اقدامات و جنگ های

1. Frey masonry
2. Jewish- Christian Zionism

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

پیش گیرانه خود در منطقه غرب آسیا است که برای رسیدن به اهداف خود از انواع تاکتیک ها از جمله استفاده فراگیر از رسانه ها، اقدامات نظامی در کشورهای همسایه ایران، کمک به گسترش گروه های تکفیری به منظور مقابله با شیعیان در عراق و سوریه و سایر مناطق شیعه نشین, تحریک حکومت های مرتجع عربی در خاورمیانه برای مقابله با شیعه، تلاش برای براندازی نظام اسلامی ایران با حمایت از معاندان داخلی در ایران و سایر ترفندها و توطئه ها بر ضد تشیع استفاده می کنند.

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

کتاب‌نامه

اختیاری امیری, رضا (۱۳۹٦), "تأثیر شکنندگی دولت سوریه در تغییر تعاملات امنیتی خاورمیانه" فصلنامه پژوهش های سیاسی جهان اسلام, سال۷, ش۳, پاییز. صص –۱۸۸ ۱۵۵.

ادیب، مصطفی. (۱۳۸۸). تفکر شیعی و پدیده ی جهانی سازی. تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی.

تقی زاده داوری، محمود.(۱۳۸۲). تصویر شیعه در دائره‌المعارف امریکانا. تهران: نشر بین الملل.

توال، فرانسوا.(۱۳۷۹). ژئوپولیتیک شیعه. ترجمه دکتر علیرضا قاسم‌آقا. تهران: نشرآمن

جرجیس، فوازی(۱۳۸۲). آمریکا و اسلام سیاسی. ترجمه محمد کمال سروریان. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

رضایی, رضا؛ موسوی جشنی, صدر الدین (۱۳۹٦). "ظهور داعش و تأثیر و تأثیر آن بر معادلات منطقه ای: مطالعه موردی چالش ها و فرصت های به وجود آمده برای ایران"جامعه شناسی سیاسی جهان اسلام. دوره ۵, شماره۲, پاییز و زمستان.صص۱٤–۱۷٤

رنجبران، داود(۱۳۸۸). جنگ نرم. تهران: ساحل اندیشه.

شفیعی سروستانی، اسماعیل (۱۳۸۵). مثلث مقدس (راز دشمنی غرب با اسلام و مسلمانان). چاپ سوم. تهران: هلال،

شفیعی سروستانی، اسماعیل(۱۳۸٦). مثلث مقدس (راز دشمنی غرب با اسلام و مسلمانان). چاپ سوم. تهران: هلال،

شیرودی، مرتضی(۱۳۸٦).«رویارویی انقلاب اسلامی با نظریه مسیحیت صهیونیستی». اندیشه تقریب. شماره۱۲، پاییز. ص۷۹.

صاحب خلق، نصیر(۱۳۸۷). پروتستانیزم، پیوریتان ها و مسیحیت صهیونیستی. تهران: هلال.

عظیمی شوشتری, عباسعلی. (۱۳۸۷). "استعمار در بستر تاریخ" در مجموعه مقالات همایش استعمار فرانو. قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره).

غضنفری، کامران(۱۳۸۱). خلاصه ای ازآمریکا و براندازی جمهوری اسلامی ایران. تهران: مؤلف.

فتوره چی,, محمد مهدی(۱۳۸۷)."استعمار فرانو و جهانی کردن فرهنگ" در مجموعه مقاله های همایش استعمار فرانو. قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره).

قاسمیان, روح اله. سیمبر, رضا. جانسیز, احمد(۱۳۹۷). "بحران سوریه و جنگ سرد جدید" پژوهش های سیاسی جهان اسلام. سال ۸, شماره۱, بهار. صص ۱۵۹–۱۹۵.

قیاسوندی, فاطمه؛ ترکاشوند, جلال (۱۳۹٦). "آمریکا, جنگ های نیابتی و امنیت خاورمیانه" پژوش های سیاسی جهان اسلام سال۷, شماره ٤, زمستان. صص۱٦۷–۲۰۵.

کشاورز شکری، عباس و غفاری هشجین، زاهد.(۱۳۹۲).«علل گسترش شیعه هراسی و راهکارهای مقابله با آن». شیعه شناسی. سال۱۱.شماره ٤٤. زمستان.صص۱۷٤ – ۱۳۷.

لوییس, برنارد(۱۳۸٤). برخورد فرهنگ ها. ترجمه بهمن دخت اویسی. تهران: نشر تاریخ ایران.

فصلنامه علمی -پژوهشی
پژوهشهای سیاسی جهان اسلام

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]

محمدی, منوچهر(۱۳۸۷).“برخورد تمدن ها یا برخورد با نظام سلطه(پارادایم جدید در روابط بین الملل)”. حکومت اسلامی. سال۱۳. شماره دوم. تابستان.
مرادی، حجت الله(۱۳۸۸). قدرت جنگ نرم از نظریه تا عمل. تهران: ساقی.
مظفری، آیت(۱۳۸٦). شیعه و جهان فردا. قم: زمزم هدایت.
مقیمی، غلامحسین. ستوده، محمد (۱۳۹۲). ”بیداری اسلامی و توهم شیعه هراسی“ مطالعات انقلاب اسلامی. سال ۱۰ (۳۳)، تابستان. صص ۲٦۸ تا ۲٤۹.
نای، جوزف اس(۱۳۸۹). قدرت نرم، ابزارهای موفقیت در سیاست بین الملل. ترجمه سید محسن روحانی و مهدی ذوالفقاری. تهران: دانشگاه امام صادق(ع).

منابع لاتین:

Axworthy, Michel(2016). Revolutionary Iran, a history of the Islamic republic. London: oxford university press.

Ganson, Nicholas. (2001).introduction in (Iran: outlaw, outcast or normal country?). From Albert benliot. New York: nova science publisher ,inc.

Demirci, Suleyman(2013). “The Iranian revolution and shia Islam: The role of Islam in the Iranian revolution”. International journal of history. Vol 5, Issue 3: 37- 48. -
Huntington, Samuel p.(1993).“The clash of civilizations”.Foreign affairs.Vol72 no3: 22-50

levy, janey (2010). Iran and the Shia. New York: Rosen publishing group.

Marschall, christen(2003). Iran’s Persian gulf policy: from Khomeini to khatami. London:routledge.

Spector, Stephan(2009). Evangelicals and Israel. New York: oxford university press.

منبع اینترنتی:

احیا حسینی، غلام(۱۳۸۹، ۱۰ دی). عاشورا پژوهی در غرب. (سایت راسخون). www.rasekhoon.net
Pew research center’s forum on religion & public life, The future of the global Muslim population. January2011.

From: http://www.pewforum.org/2011/01/27/the-future-of-the-global-muslim-population/

DOI: ۱۰.۲۱۸۵۹/priw-۰۸۰۴۰۵

به این مقاله این‌گونه ارجاع دهید:

فهیمی، زهرا؛ کشاورز شکری، عباس (۱۳۹۷)، «جریان صهیونیستی غرب در مقابل فرهنگ تشیع» *فصلنامهٔ پژوهشهای سیاسی جهان اسلام*، س۸، ش٤، زمستان ۹۷، صص ۱۳۳-۱۱۱

[Downloaded from priw.ir on 2026-11-07]